
Jan Sokol: Být prezidentem není žádná legrace

Jan Sokol: Být prezidentem není žádná legrace

Českobudějovický deník, 18.1.2011, rubrika: Jižní Čechy, strana: 12, autor: LADISLAV LHOTA RADEK GÁLIS

Známy český intelektuál při návštěvě jižních Čech hovořil o křesťanství. Jan Patočka je příkladem občanské statečnosti, říká o tchánovi

České Budějovice – Známy křesťanský intelektuál profesor Jan Sokol jezdí často do Českých Budějovic, a účastní se různých konferencí a besed. Vypráví o křesťanství i o svobodě. Jeho tchánem byl český filozof Jan Patočka, který zemřel po výslechu u Státní bezpečnosti.

* Lidé na vaše přednášky rádi chodí a vyptávají se. Určitě vás zájem mladých lidí tady v Českých Budějovicích těší, že? Účast na přednáškách je pro mne opravdu velké překvapení. Lidé projevují velice živý zájem a moc pěkné jsou i diskuse. Dlouhá léta mě vůbec nenapadlo, že bych mohl přednášet na univerzitě, natož abych veřejně probíral třeba takovou záležitost, jakou je Bible. Tuhle skutečnost si připomínám každý den. Je to opravdu mimořádná věc. Budějovice se mi moc líbí, je to krásné město. Za poslední léta se dalo hodně do pořádku. Rád sem jezdím, bývám tady nejméně jednou za rok. Když jsem teď přijel, vyšlo krásně i počasí, tak jsem si udělal nějaké fotky.

* Přednášíte o bibli. Je moderní nebo nemoderní mít bibli v domácí knihovně? A co říkáte na křesťanský duch českého národa?

Nato je těžká odpověď. V každém případě je houbu platné mít bibli pouze v knihovně. Víc mě zajímá, jestli ji lidé čtou. Křesťanství je křesťanství a český národ je český národ. V českém národě tak jako v každém jiném národě jsou křesťané i nekřesťané. Lidé si to někdy idealizují a představují si, že dřív to bylo o mnoho jinak. Myslím si, že to o moc jinak nebylo. Lidé sice víc chodili do kostela, ale to neznamená, že byli křesťané. Nevidím žádnou zvláštní význačnost českého národa ani v tom ani v onom smyslu. Mám nejstarší dceru provdanou ve Francii, a když tam přijedu, tak nevidím, že by to tam bylo o moc jiné než tady.

* Před lety jste byl kandidátem na českého prezidenta. Co pro vás tahle role znamenala?

Bylo to tehdy pár dobrodružných týdnů a velká námaha. Velké vypětí a potom, musím přiznat, určitá úleva, že to nevyšlo. Být prezidentem není žádná legrace.

* Legrace určitě není ani být českým filozofem. Vaším tchánem byl známý filozof Jan Patočka. Jak jste se poznali?

Jan Patočka byl přítelem mého otce a párkrát jsem se s ním setkal už jako chlapec. Pak jsme se blíže seznámili až když jsem začal chodit s jeho dcerou. Jeho názory jsem znal, ale z jeho díla bylo tehdy uveřejněno jen velmi málo.

* Profesor Jan Patočka byl aktivní i při vzniku Charty 77. Měl jasno v tom, že ji hned podepíše a stane se jejím mluvčím, nebo kvůli rodině s podpisem váhal?

Vznik Charty 77 Jan Patočka do jisté míry inspiroval tím, že sám už v předchozím roce zorganizoval úspěšnou petici za propuštění mladých vězňů hudebníků. Nabídku, aby se stal jejím mluvčím, si jistě dobře rozmyslel, ale s rodinou o tom nemluvil, aby nás do něčeho nezatáhl. Mně chartu k podpisu nabídl až koncem prosince Jiří Němec, od něhož jsem se teprve všechno dozvěděl. Prohlášení jsem si přečetl a bylo mi jasné, že je mám podepsat.

* Hovořil s vámi Jan Patočka o nátlacích, které zažil při výsleších na StB? Způsobily mu přece zhoršení zdravotního stavu, které vedly až k jeho smrti.

V lednu 1977 prodělal Jan Patočka těžkou chřipku. Ještě v rekonvalescenci se rozhodl přijmout pozvání holandského ministra Van der Stoola, s nímž se v hotelu setkal. Nato byl odvezen k celodennímu výslechu někde u Kladna, odkud se večer vrátil k nám domů. Byl dost vyčerpaný a následující den musel být hospitalizován. Po několika dnech v nemocnici utrpěl mozkovou mrtvici, na niž další den zemřel. O konkrétních lidech, kteří ho vyslýčali, se mnou nehovořil.

* Pohřeb Jana Patočky byl manifestací proti komunistickému režimu. Jak na něj vzpomínáte ?

Pohřeb jsem jménem rodiny vyjednával já a nebylo to úplně snadné. Policie chtěla, aby se konal brzy ráno v krematoriu, naštěstí jsem už předtím vyjednal církevní pohřeb v Břevnově a Pohřební služba na to nakonec přistoupila. S přístupem na hřbitov nebyl problém, policie ovšem všechny nápadně filmovala a mnoho lidí pak volala k výslechům. Rodiny se to ale netýkalo.

* Byly nějaké snahy po roce 1989 o to vyšetřit okolnosti jeho smrti? Je někdo zodpovědný za jeho smrt?

Případ vyšetřoval Ústav dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu. Zjistil jména důstojníků StB, ale dospěl k názoru, že nikoho nelze obžalovat. Vyšetřovatel ÚDV Adolf Rázek nám to pak přišel věrohodně vysvětlit: souvislost s výsledkem nebyla tak bezprostřední, aby se dal považovat za příčinu smrti.

* Znáte jejich jména nebo jste se je snažil dozvědět? A nemyslíte si, že vyrovnávání se se zločiny komunismu u nás neprobíhá ani po dvaceti letech od listopadu 1989, jak by mělo?

O to jsem se s kolegy snažil hned v roce 1990. Dnes už to považuji spíš za účelové „honění vody“, s nímž by Jan Patočka jistě nechtěl mít vůbec nic společného.

* Čím je osobnost filozofa Jana Patočky stále živá a aktuální i pro dnešek?

Jan Patočka byl předně velmi originální a hluboký myslitel, o čemž svědčí i zájem o jeho dílo po celém světě. Jeho práce například o umění a literatuře jsou přístupné i laikovi a velice stojí za čtení. A ovšem zůstává i příkladem občanské statečnosti, které je vždycky třeba.

***

Filozof Jan Sokol

Profesor Jan Sokol, Ph. D., CSc., se narodil 18. 4. 1936 v Praze. Vyučil se a pracoval jako zlatník, později jako mechanik. V roce 1958 maturoval, od 1963 dálkově studoval matematiku na MFF UK. V letech 1964 až 90 pracoval jako programátor, později vedoucí výzkumný pracovník ve VÚMS Praha na vývoji základního software. V tomto oboru publikoval několik knih a desítky odborných článků. V letech 1990-92 byl poslancem Federálního shromáždění za Občanské fórum a místopředsdou Sněmovny národů, předsdou poslaneckého klubu OF a parlamentní delegace v Evropském parlamentu. V roce 1992 kandidoval do FS za OH, 1996 do Senátu za KDU-ČSL. Od r. 1997 poradcem ministra školství, od ledna do července 1998 ministrem školství ČR, v roce 2003 koaličním kandidátem na prezidenta republiky. Od roku 1991 přednáší filozofii, antropologii a religionistiku na Pedagogické a Filozofické fakultě UK a od roku 2000 na Fakultě humanitních studií UK. V únoru 1997 jmenován docentem filozofie, v letech 2000-2007 děkan Fakulty humanitních studií UK. V listopadu 2000 jmenován profesorem, obor „Filozofie výchovy“. Spolupracoval na ekumenickém překladu bible, přeložil řadu filozofických knih a publikoval v mnoha časopisech. V 70. letech vedl různé bytové semináře, v roce 1976 podepsal Chartu 77, publikoval v samizdatu. Zabývá se filozofickou antropologií, dějinami náboženství a antropologií institucí. Byl členem Akademického senátu UK (1994-96, 1999-2001), členem vědecké rady několika fakult UK, Masarykovy univerzity Brno, člen české pobočky Římského klubu a PEN Clubu. Žije v Praze, je ženatý, má tři děti.